Насоки за изграждане и оценяване на младежки експонати по традиционна филателия

Изисквания за възрастовите групи

Основни аспекти, които трябва да се вземат предвид при оценяването на младежките експонати въз основа на оценъчния лист и възрастовите групи.

Младежките експонати трябва да съответстват на общите насоки за съответните класове за възрастни, като точкуването за оценяване на различните критерии се коригира според възрастовите групи.

В по-горните възрастови групи ще се очаква съответствие с препоръките за най-младите възрастови групи.

Във Възрастова група „B“ експонатът по принцип следва да съответства на препоръките, посочени в правилниците за следните класове: Традиционна филателия, Пощенска история, Цели пощенски материали, Аерофилателия и Таксови марки.

Експонати, предназначени за показване на международни изложби, следва да имат плана написан на един от официалните езици на ФИП: английски, немски, испански и френски.

1. Обработка

1.1. Значимост, план, структура

ВЪЗРАСТОВА ГРУПА „A“ (от 10 до 15 години)

- Заглавието следва да показва темата, която ще бъде разгледана, съответстваща на обхвата на експоната.
- То следва да бъде съобразено със съдържанието и да включва всички възможни аспекти.
- Въведение към експоната с някои обяснения относно темата на колекцията следва да бъде включено на страницата с плана или на първата страница на експоната.
- Материалът следва да бъде съобразен със заглавието и плана, като разработва отделните глави съобразно обхвата на експоната.
- Трябва да има баланс в разработването на главите и подглавите, с еднакъв обем. Не е подходящо една подглава да е с десет страници, а друга — само с една.
- Заглавието следва да ограничава обхвата и разглеждания период.
- Изборът на темата, а оттам и изборът на заглавието, ще определят значимостта на разглежданата тема.
- По отношение на значимостта на избраната тема е препоръчително тя да бъде обсъдена с наставниците и членовете на журито.
- Всички експонати трябва да имат план, който:
  - следва да структурира експоната на глави и подглави

- следва да бъде балансиран по брой глави и подглави
- следва да бъде логичен, с развитие, следващо ред, който може да бъде хронологичен, или да се отнася за град, регион, пощенски или въздушен маршрут, промяна в пощенските тарифи, пощенски или исторически периоди и др.
- Планът не следва да включва глави като:
  - Приложения
  - Заключения
  - Разни елементи

- Материалът следва да бъде съобразен с предвидените обяснения, без да повтаря сходни елементи за илюстриране на една и съща концепция (напр. когато се говори за вид анулиране, не е правилно да се показват три страници с едно и също анулиране, но е правилно изложителят да покаже промените в анулиранията през годините, ако даде обяснения за различните периоди на употреба). Изложителят следва да обяснява, а не само да натрупва материал.
- Даваните обяснения следва да бъдат съобразени със значимостта им съгласно плана.
- Изложителят следва да избягва да дава обяснения извън разработката (напр. ненужно обяснение за географията или историята на дадена страна). Обратно, обяснение за развитието на пощата в окупирана зона по време на война ще бъде оценено положително.

ГРУПА „Б“ (от 16 до 18 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група А, се прилага и следното:

- Планът следва да бъде строго съобразен със съдържанието на експоната.
- Той следва да бъде особено стриктен:
  - Научно правилен
  - Технически правилен
  - Добре проучен и документиран
- Разделението на глави и подглави следва да има по-голяма степен на съгласуваност, отколкото в Група А.
- Обясненията ще бъдат строго съобразени със съдържанието на разработката.
- Изложителят следва да следва заглавието и плана, задълбочавайки различните подглави съобразно обхвата на експоната.
- Подобрена разработка следва да включва филателния материал съобразно темата:

1 Традиционен експонат обхваща всички аспекти на филателията. Той трябва да бъде разработен съгласно логичен план, преминаващ през експоната. Може да включва аспекти от историята на марката, като начина, по който преминава от есета през пробни отпечатъци до издадената марка, заедно с нейните печатни фази и всички видове разновидности. Включва всички видове подходящ материал, дори материал, който би могъл да бъде използван за формиране на експонат от някой от специалните класове. Употребата на марката обикновено

трябва да бъде демонстрирана в целия експонат, но това може да бъде и специален раздел от плана. Тогава тя трябва да бъде добре балансирана с останалата част от експоната. Употребата означава различните начини на анулиране, пощенските тарифи, а при необходимост и маршрутите.

2 Експонатите по пощенска история могат да бъдат представени по един от следните начини:

- А. Експонати по пощенска история, които съдържат материал, пренасян от и свързан с официална, местна или частна поща. Такива експонати обикновено подчертават маршрутите, тарифите, маркировките, употребите и други пощенски аспекти, услуги, функции и дейности, свързани с историята на развитието на пощенските служби.
- Б. Маркофилски експонати (пощенски печати), показващи класификации и/или изследвания на пощенски маркировки, свързани с официална, местна или частна поща, върху пликове, залепващи марки и други пощенски елементи.
- В. Исторически, социални и специални изследователски експонати, които изучават пощенската история в по-широк смисъл и взаимодействието между търговията и обществото с пощенската система.

1 Експонат от цели пощенски материали следва да бъде изграден с подходящо подбрани неизползвани и/или пощенски употребени елементи от цели пощенски материали на определена страна или сдружена група територии.

2 Експонат по таксови марки се състои от релефни, печатни или залепващи таксови, фискални или кредитни марки, издадени от или под орган на правителствена власт. Такива експонати ще показват един или повече от тези видове марки и ще се позовават на причините/правилниците за услугата, транзакцията или друг разглеждан въпрос.

ГРУПА „В“ (от 19 до 21 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група Б, се прилага и следното:

- Планът следва да следва правилниците на различните състезателни класове за възрастни: Традиционна филателия, Пощенска история, Аерофилателия, Цели пощенски материали, Таксови марки и др.
- Ще се очаква по-голяма зрялост по основния аспект на темата.
- Изисква се съгласуваност и сбитост, с разработка чрез най-подходящите филателни елементи.
- Най-сложните аспекти на материала следва да бъдат правилно идентифицирани (марки, водни знаци, грешки, перфорации, различни пробни отпечатъци и др.).
- Личен принос към разработването на темата. Това предполага лична разработка, различна по основните аспекти и по показаното знание.

2. Знание

2.1. Филателно знание

ГРУПА „А“ (от 10 до 15 години)

- Филателното знание ще бъде показано чрез основен филателен речник, с познаване на наименованието на използвания материал (вид марка, пощенски печати, цели пощенски материали, книжка, машинен етикет и др.).
- Обясненията следва да са свързани с плана и разработени на всички страници на експоната.
- Предоставената информация следва да бъде сбита, съобразно плана. Не се допускат страници, претоварени с филателен текст. Експонатът не е книга.
- В експоната следва да има основни обяснения относно перфорациите, водните знаци, пощенските печати и др.
- Експонатът следва да включва набор от пощенски материал, като писма, цели пощенски материали, обикновени и специални анулирания, пощенски печати за въздушна поща и др., съобразно вида на експоната.
- Следва да се предпочита циркулирал материал, като се избягва материал, подготвен специално за филателисти.
- Използване на основен филателен речник с правилна идентификация на използваните елементи (пощенски маршрути, пощенски печати и анулирания и др.).
- Докато използването на каталог и филателна литература е необходимо, изложителят не следва да се позовава на каталожни номера за целите на идентификация (напр. не е правилно да се пише „номера от 31 до 51 от каталог Ивер“, за да се идентифицира дадено издание).
- Изложителят следва да посочи основните пощенски тарифи.
- Специалните анулирания, франкиращи машини или пощенски печати трябва да бъдат показани с ясно четлива рамка или други характеристики (напр. в експонат за марки най-важна е чистотата на марките, а в експонат за пощенски печати текстът на печатите трябва да бъде ясно четлив).

ГРУПА „Б“ (от 16 до 18 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група А, се прилага и следното:

- Филателната терминология трябва да бъде точна.
- Изследването на печатни форми, разновидности, доплащания, франкиращи машини, пробни отпечатъци следва да бъде започнато и правилно обяснено.
- Филателният текст не следва да съдържа субективни оценки; не е правилен текст от рода на: „красиво анулиране, използвано от 1920 до 1925 г. в град Лондон, родно място на...“.
- Основата на традиционен експонат ще бъдат марките, докато за експонат по пощенска история — автентичните и действително преминали пощенски документи.
- Следва да бъдат посочени характеристиките на изданията: цветови разновидности, перфорация, хартия, метод на печат, специални пощенски тарифи и др.

- В експонат по пощенска история ще бъдат подчертани пощенските маршрути, печатите на ръка, пощенските печати, безплатната пощенска служба, цензурата и др., със сбити обяснения.
- Следва да се избягват обяснения на аспекти, ясно показани върху елементите (напр. плик от този град до онзи друг град, когато градовете на подателя и получателя са ясно четливи върху пощенския документ). Изложителят следва също да избягва да дава информация без пощенски смисъл (напр. плик, изпратен до лекаря на този град, когато получателят не е имал право на специално третиране, като безплатна франкировка или специална пощенска тарифа).
- В експонат с технически класификации изложителят следва да ги идентифицира (напр. някои разновидности в надпечатката), но без да губи „червената нишка“ на обяснението.
- Някои пощенски елементи, трудно разпознаваеми, следва да бъдат подчертани с малка стрелка или друг подобен знак отстрани на елемента (марка или плик).

ГРУПА „В“ (от 19 до 21 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група Б, се прилага и следното:

- Задълбочаването на темата съобразно обхвата на експоната следва да бъде такова, каквото се изисква от изложителите-възрастни.
- Малко познатите аспекти следва ясно да демонстрират личното изследване (напр. изследване на елементи от пощенския материал, слабо изучавани в миналото).
- Темата ще бъде разработена чрез използване на голямо разнообразие от марки и съществуващи пощенски документи (напр. ако експонатът разглежда разновидностите на дадено издание, изложителят следва да включи всички възможни разновидности, като перфорация, цвят, печат, хартия и др.).

2.2. Изследвания и проучвания

ГРУПА „А“ (от 10 до 15 години)

- Използване на основен филателен речник с правилна идентификация на използваните елементи (пощенски маршрути, пощенски печати и анулирания и др.).
- Докато използването на каталог и филателна литература е необходимо, изложителят не следва да се позовава на каталожни номера за целите на идентификация (напр. не е правилно да се пише „номера от 31 до 51 от каталог Ивер“, за да се идентифицира дадено издание).
- Изложителят следва да посочи основните пощенски тарифи.

ГРУПА „Б“ (от 16 до 18 години)

Изложителят следва прецизно да обясни различните пощенски печати, цели пощенски материали, перфорации и всички други видове пощенски елементи, като подчертава също използването на филателната литература.

- Използваните важни документи следва да бъдат кратко цитирани на първата страница на експоната.

- Изложителят следва да познава и обяснява всички различни пощенски тарифи, включително тарифите за въздушна поща или други специфични пощенски услуги.

ГРУПА „В“ (от 19 до 21 години)

- Всеки документ е правилно обяснен, с техническа терминология, показваща правилното използване на наличната специализирана литература.
- Специализирано изследване, правилно обяснено, относно марка, печатна форма, разновидност, надпечатка и др., следва да бъде включено в експоната.
- Всички показани пощенски документи са действително преминали през пощата, когато е възможно с правилна документация (разписка за изпращане, разписка за доставка, специфични пощенски маркировки), с подробно обяснение на пощенската тарифа и/или обстоятелствата.
- В експоната е включен пълен обхват от пощенски документи относно избраната тема.
- Фалшификатите или пощенските манипулации с техните аспекти са ясно обяснени.

3. Материал

3.1. Състояние и чистота на материала (марки и документи)

ГРУПА „А“ (от 10 до 15 години)

- Използваните марки следва да бъдат в добро състояние: не са подходящи марки с повреди, окисление, обезцветяване, с липсваща перфорация. Ако се използват употребени марки, анулирането трябва да бъде четливо.
- Следва да се избягва използването на една и съща страница на неизползвани и използвани марки без основание.
- Не се допуска използването на „изрезки“ от пощенски документи (марки, цели пощенски материали, въздушни писма) без обосновка. Това може да бъде допуснато, за да се покаже използването на фрагментирани марки в някои случаи поради липсата на марки.
- Специалните анулирания, франкиращи машини или пощенски печати трябва да бъдат показани с ясно четлива рамка или други характеристики (напр. в експонат за марки най-важна е чистотата на марките, а в експонат за пощенски печати текстът на печатите трябва да бъде ясно четлив).

ГРУПА „Б“ (от 16 до 18 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група А, се прилага и следното:

- Марките са добре центрирани и в много добро състояние.
- Предпочита се използването на чисти и четливи анулирания, с реална пощенска употреба както на марките, така и на пощенските документи.
- Следва да се избягва използването на реставриран или силно анулиран материал.

ГРУПА „В“ (от 19 до 21 години)

В допълнение към очакваното за експонат от група Б, се прилага и следното:

- Пощенските документи следва да бъдат добре проверени, за да се избегнат фалшификати или подправени документи.
- Използването на материал в лошо състояние следва да бъде обосновано (напр. за уникален елемент, или много рядък, или материал, свързан с пощенски катастрофи).
- Материалът трябва да бъде чист, с добра перфорация.

3.2. Наличие на интересен филателен материал

За да се определи степента на интерес на филателния материал, може да се използва следното сравнение — в лявата колона е по-малко интересният материал, в дясната — по-интересният материал, винаги съобразно вида на експоната:

КОЛОНА 1	**КОЛОНА 2**
По-малко интересен материал	По-интересен материал
Съвременни пощенски печати и анулирания	Стари пощенски печати и анулирания
Отделна марка	Марка върху плик
Плик, анулиран по поръчка	Плик, изпратен от пощенската служба с правилна тарифа
Плик със свръхфранкировка	Плик с правилна франкировка
Обикновени пощенски услуги	Специални пощенски услуги (препоръчани, бързи и др.)
Смесена франкировка	Франкировка с един и същ вид марки
ПДИ (първи ден на пощенско обращение)	Автентичен пощенски документ
Обичаен материал	Необичаен материал
Обичайна разновидност	Необичайна разновидност

ГРУПА „А“ (от 10 до 15 години)
Някои пощенски документи, посочени в колона 1, са допустими, но следва да бъдат заменени с тези от колона 2, ако е възможно.

ГРУПА „Б“ (от 16 до 18 години)
В допълнение към очакваното за експонат от група А, се прилага и следното:

- По-голямата част от пощенските елементи следва да бъдат от колона 2.
- В експоната може да има филателно изследване със средна степен на трудност.

ГРУПА „В“ (от 19 до 21 години)
В допълнение към очакваното за експонат от група Б, се прилага и следното:

- Всички пощенски документи трябва да бъдат от колона 2.
- Показаният материал следва да бъде подходящо подбран измежду наличния материал, като се предпочита необичайният материал.

- Рядкостта не следва да се разглежда от гледна точка на икономическата стойност на елементите, а от гледна точка на интереса им за разработката на експоната.
- По-редкият материал може да бъде включен с експертен сертификат.

4. Представяне

Следните точки трябва да бъдат спазвани от всички младежки изложители съобразно тяхната възрастова група.

- Хубаво представяне на експоната
- Препоръчват се бели или светли на цвят страници
- Числовата или буквено-цифровата класификация в плана трябва да бъде ясна и без повторения
- Страницата с плана може да съдържа нефилателен материал
- Текстът следва да бъде равномерно разпределен на всички страници
- Не следва да има страници с прекалено много или прекалено малко текст
- Рамки, монтажни ленти и други декоративни елементи трябва да съответстват на размера на съответния документ
- Препоръчва се фотокопие на обратната страна на документите, когато е необходимо за разработването на темата
- Следва да се използват различни шрифтове за заглавия и филателни текстове
- Текстът трябва да бъде с подходящ и четлив размер
- Грешки в писането или правописа ще бъдат специално взети предвид.

Заключителни разпоредби

В случай на различия в текста, произтичащи от превод, текстът на английски език има предимство.

Настоящите Насоки за оценяване на младежки експонати на изложби на ФИП са одобрени от членовете на Бюрото на Младежката комисия по време на конферентно заседание на 8 август 2022 г. Одобрени са от Съвета на ФИП и ратифицирани на Конгреса на ФИП на 9 август 2022 г.

Преводът е изготвен от английски език; при разминавания текстът на английски език има предимство.